

2. Волощук М. Г., Карабін Т. О., Менджул М. В. Фінансове право : навч. посіб. Вид. 3-тє, допов. та перероб. Ужгород : Вид-во Олександрії Гаркуші, 2017. 244 с.
3. Орлюк О. П. Фінансове право : навч. посіб. Київ : Юрінком Інтер, 2003. 218 с.
4. Сучасна бюджетна система: правила та процедури: навч. посіб. / за заг. ред. В. В. Зубенка. Київ, 2017. 184 с.
5. Про затвердження Порядку повернення бюджетних коштів до відповідного бюджету в разі їх нецільового

використання : затв. Постановою КМУ від 22.12.2010 р. № 1163. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1163-2010-%D0%BF> (дата звернення: 24.02.2021).

6. Гетманець О. П. Спеціалізований бюджетний контроль як засіб забезпечення законності в бюджетному процесі. Електронна бібліотека юридичної літератури. URL: <http://pravoznavec.com.ua/period/article/3790/%CE#chapter> (дата звернення: 24.02.2021).

Є. Г. Корнецький,

завідувач сектору Чернівецького НДЕКЦ МВС, м. Чернівці, Україна,
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-4501-5041>, e-mail: jon200480@ukr.net

ВИКОРИСТАННЯ ТРАСОЛОГІЧНИХ ІНФОРМАЦІЙНО-ДОВІДКОВИХ КОЛЕКЦІЙ ДЛЯ РОЗКРИТТЯ ЗЛОЧИНІВ НА МІСЦІ ПОДІЇ

Анотація. Розглянуто ефективність використання інформаційно-довідкових колекцій судовими експертами, значення їх для слідства. Проаналізовано питання попереднього дослідження слідів на місці злочину, зростання результативності дій експерта під час використання комп'ютерних баз даних.

Ключові слова: інформаційно-довідкові колекції, сліди, трасологія, експерт, криміналіст, злочин.

Abstract. This research examines use effectiveness of information and reference collections by forensic experts, their importance for investigation. The analysis addresses the issue of preliminary investigation of traces at the crime scene, increasing effectiveness of expert's actions while using computer databases.

Keywords: information and reference collections, traces, trace evidence, forensic expert, forensic scientist, crime.

Аннотация. Рассмотрены вопросы эффективности использования информационно-справочных коллекций судебными экспертами, значение их для следствия. Проанализированы вопросы предварительного исследования следов на месте преступления, роста результативности действий эксперта во время использования компьютерных баз данных.

Ключевые слова: информационно-справочные коллекции, следы, трасология, эксперт, криминалист, преступление.

Відомо, що успіх ефективної криміналістичної діяльності залежить від рівня інформаційного забезпечення, дій із виявлення та передачі значимої інформації криміналісту. У сучасних умовах функціонування правоохоронних органів залежить від наявності у слідства якісних даних.

Під час огляду місця події інформаційно-довідкові колекції використовують для попереднього розслідування слідів та речових доказів з метою отримати вихідну, орієнтувальну інформацію, необхідну для розшуку та викриття злочинця. Не дивлячись на процесуальний характер цих досліджень, отримані результати слідчий може використати для побудови версій вже на початковому етапі розслідування справи.

Попереднє дослідження слідів — це непроцесуальне використання спеціальних знань для визначення причетності виявлених слідів до події злочину. Має значення

спосіб отримання трасологічних даних, механізм утворення слідів, специфіка встановлення ознак слідоутворюючого об'єкта та інформація про можливі прикмети, звички та інші дані, що характеризують злочинця. Основна мета таких досліджень: отримати вихідну, орієнтувальну інформацію, необхідну для розшуку й викриття злочинця.

Попереднє дослідження на місці події носить здебільшого діагностичний характер, воно вирішує завдання класифікації (встановлення групової належності слідів). Послідовність дій слідчого:

- встановлення наявності слідів злочину;
- визначення стану, властивостей об'єктів і відповідність їх певним вимогам;
- встановлення виду, типу, класу об'єктів (слідів злочину) на основі вивчення їх властивостей;
- визначення виду слідоутворюючого об'єкта за залишеними слідами-відображеннями або окремими частинами;
- встановлення механізму слідоутворення (причин, часу, послідовності, умов виникнення тощо).

Вирішення цих питань на місці події, без сумніву, має суттєве значення для розслідування злочинів. Основою успіху попереднього дослідження є широке використання інформаційно-довідкових колекцій, без яких більша частина слідчих дій не має сенсу.

Найціннішими джерелами отримання розшукової інформації є попередні дослідження слідів взуття, слідів зламу, слідів транспортних засобів, світлосигнальних приладів, номерних позначень вузлів та агрегатів авто тощо.

У разі виявлення на місці події слідів взуття, потрібно визначити тип взуття, його конкретну модель та розміри. На підставі даних огляду розрахувати приблизний зріст людини, що залишила слід. Для цього можна використати інформаційні матеріали, каталоги зі зразками взуття, картки із зображенням, комп'ютерні бази даних. Обладнання пересувних криміналістичних лабораторій комп'ютерною технікою, фото та відео-апаратурою дає змогу в польових умовах передивлятися колекції зображень зразків взуття, які є в базах даних експертних підрозділів. Це дає можливість за зображенням сліду підшви взуття визначити конкретну модель, отримати зображення її зовнішнього вигляду. Для використання всіх можливостей

інформаційно-довідкових колекцій, спеціалісти експертних підрозділів, які виїжджають на місця подій, повинні бути оснащені відповідною комп'ютерною технікою, що має дистанційний доступ до інтернет-мережі або до сервера експертного підрозділу. Принтер в пересувній лабораторії потрібен для роздруківки зображення зовнішнього вигляду взуття чи сліду безпосередньо на місці події та передачі його співробітникам поліції для проведення необхідних пошукових заходів.

Якщо злочин супроводжується зломом перешкоди і, оглянувши місце події, виявлено сліди зламу, то попереднє їх дослідження доцільно проводити з використанням відповідної інформаційно-довідкової колекції експертного підрозділу. Це дає змогу ефективніше вирішити найважливіше завдання попереднього дослідження на місці події — визначити вид використаного знаряддя, а також виявити механізм утворення слідів, отримати відповідні дані про особу злочинця. Це потрібно для цілеспрямованого пошуку знаряддя зламу на місці події і проведення своєчасних заходів з пошуку злочинця. Встановлення видової та родової належності знаряддя проводять шляхом порівняння з наявними в довідковій колекції об'єктами. Після встановлення виду слідів зламу їх перевіряють за відповідними зображеннями зразків знарядь зламу, що поміщено в пам'ять персонального комп'ютера, а також за масивом експериментальних слідів зламу, отриманих інструментами та знаряддями, поміщеними в довідкові колекції. Встановлюючи тип і вид знаряддя зламу, візуальну інформацію роздруковують і передають слідчим для проведення оперативно-розшукових заходів.

Не менш значимими є результати попереднього дослідження слідів транспортних засобів. На місці події

виявляють сліди ходової частини автомобіля або виступаючих частин, оскільки світлосигнальних приладів.

Частіше за все використовують колекцію зразків шин із довідковими даними щодо тої чи тої моделі транспортного засобу, на який вони могли встановлюватись, а також довідники з розмірними характеристиками ходових частин найбільш поширених моделей транспортних засобів. Якщо необхідна інформація відсутня на комп'ютері чи локальному сервері, то слід звернутися до інтернету.

Доволі результативними у криміналістиці є використання колекції світлосигнальних приладів для виявлення уламків фар розсіювачів на місці події. Із цією метою найбільш доцільно використовувати спеціалізовані АПС, які ведуть у деяких експертних підрозділах. Такі системи дають змогу по шматочку скла або пластмаси швидко перевірити їх у базі даних зразків світлосигнальних приладів, встановити модель автомобіля.

Отже, наведені приклади свідчать, що використання трасологічних інформаційно-довідкових колекцій під час попереднього дослідження слідів на місці події дає інформацію, що, зазвичай, має вирішальне для слідства значення. Неодмінною умовою ефективного використання криміналістичних інформаційно-довідкових колекцій є залучення до роботи судового експерта (криміналіста-трасолога), сучасних комп'ютерних приладів, мобільних засобів зв'язку та інтернету.

Список використаних джерел

1. Інструкція з організації функціонування криміналістичних обліків експертної служби МВС. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0963-09> (дата звернення 11.02.2021).
2. Волкова А. Э., Разумов Э. А. Информационно-справочные криминалистические учеты: теория, организация, использование. Сумы : ИПП «Мрия», 2013. 344 с.

І. М. Коротков,

завідувач сектору Кіровоградського НДЕКЦ МВС України, м. Кропивницький, Україна,
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-6382-7780>, e-mail: viddil_svd@ukr.net

МОЖЛИВОСТІ ЯКІСНОГО ВИЗНАЧЕННЯ МІКРОДОМІШОК У РЕЧОВИНАХ, ЯКІ МІСТЯТЬ МЕТАДОН

Анотація. Окремлено особливості дослідження мікродомішок в об'єктах експертного дослідження (у кустарно та фабрично виготовлених речовинах, що містять 6-диметиламіно-4,4-дифеніл-гептан-3-он) за допомогою газорідної хроматографії з мас-селективним детектуванням.

Ключові слова: метадон, мікродомішки, газова хроматографія, хромато-мас-спектрометрія.

Abstract. The peculiarities of the study of micro-impurities in the objects of expert research, namely in artisanal and factory-made substances containing 6-dimethylamino-4,4-diphenyl-heptan-3-one by gas-liquid chromatography with mass-selective detection, are outlined.

Keywords: methadone, micro-impurities, gas chromatography, chromato-mass spectrometry.

Аннотация. Указаны особенности исследования микропримесей в объектах экспертного исследования (в кустарно и фабрично изготовленных веществах, содержащих 6-диметиламино-4,4-дифенил-гептан-3-он)

с помощью газожидкостной хроматографии с масс-селективным детектированием.

Ключевые слова: метадон, микропримеси, газовая хроматография, хромато-масс-спектрометрия.

Останнім часом одним із найпоширеніших кустарно виготовлених наркотичних засобів у нашій країні став метадон, який практично повністю витіснив речовини, що знаходяться в незаконному обігу: опій, опій ацетильований, препарати кодеїну. Значна кількість об'єктів, які надходять на експертизу та містять метадон, зумовлює необхідність у визначенні не лише вмісту основного компонента суміші, а й наявних мікродомішок, що дасть змогу вирішувати діагностичні завдання.

На «чорному ринку» присутній як нелегально синтезований в підпільних лабораторіях метадон, так і легально вироблений (медичного призначення) [1]. В Україні використовують лікарські препарати метадонон гідрохлориду під такими торговими назвами, як «Метафін ІС», «Метадон-ЗН», «Метафін-ІС» та ін. у таблетках або розчинах